

מסכת ביצה פרק ב'

משנה א'

האם מותר לאפות ביו"ט לצורך שבת? אסור. מה הפתרונות אמרו חז"ל שמותר לעשות? 1. לבשל ביו"ט לצורך יו"ט ולאכול את מה שישאר. 2. עירוב תבשילין. מהו עירוב תבשילין? שמכין משהו מערב יו"ט לצורך שבת וביו"ט ממשיך את מה שהתחיל מעיו"ט. מה צריך להניח? לפי ב"ש - שני תבשילין, ולפי ב"ה - תבשיל אחד. מדוע צריך עירוב תבשילים? 1. משום כבוד שבת, שיהיה טרוד בסעודת יו"ט ולא ישאיר אוכל לשבת. 2. משום כבוד יו"ט, שמראה שביו"ט מותר לבשל רק אם התחיל להכין לפני כן, וכך אין חשש שיבשל מיו"ט לחול. האם תבשיל מתיר את כל המלאכות בעניין בישול? לפי ב"ה - מותר הכל, לפי ב"ש - מותר רק לבשל, ואם רוצה לאפות צריך להניח גם דבר אפוי כגון פת לחם, ואם רוצה להטמין חמין צריך להטמין קצת מעיו"ט בשביל עירוב תבשילין. אם העירוב אבד או נאכל מה יעשה? אסור לו לבשל על סמך העירוב אלא אם כן נשאר ממנו כל שהוא.

משנה ב'

איזה דין מיוחד יש בעיו"ט? חייב אדם לטהר עצמו ברגל, שהאדם והכלים צריכים להיות טהורים לאכילת קדשים. אם ערב יו"ט חל בשבת מתי יטבלו את הכלים? בערב שבת כיון שבטבילת כלים בשבת נראה כמתקן את הכלי. מתי האנשים יטבלו? לפי ב"ש גם אדם טובל בער"ש, לפי ב"ה טובלים בשבת כיון שנראה שיורד למים כדי להתקרב מהחום.

משנה ג'

איזה דבר כולם מודים שאפשר לטהר בשבת? מים. איך מטהרים מים טמאים? מכניסים לתוך מי המקוה עד שהם נוגעים במים והם הופכים להיות חלק ממי המקוה והם טהורים. האם אפשר לטהר כך כל אוכל או משקה? שאר אוכלים ומשקין אין להם טהרה. איזה תנאי יש בהשקת מים בשבת? לעשות את זה כשהמים בכלי אבן שלא מקבל טומאה כדי שלא יטביל גם כלי יחד עם המים. איזה דברים מותר לפי כולם להטביל בשבת? כלים שמעיקר הדין טהורים אבל מטבילים אותם משום חומרא לשם תוספת טהרה. איזה חומרא מוזכר במשנה? א. כלי שהוטבל כדי לאכול על גביו

תרומה ורוצה לאכול על גביו קודש מחמירים לטבול שוב. ב. אדם שטבל כלי כדי לאכול בחבורה אחת ועובר לחבורה אחרת.

משנה ד'

מה הם קרבנות יחיד שצריך לצורך יום טוב? עולת ראיה, שלמי חגיגה ושלמי שמחה.
איזה שני מחלוקות מצויים במשנתנו? 1. סמיכה על קרבנות ביו"ט. 2. הקרבת עולת ראיה ביו"ט.
מה יסוד המחלוקת על סמיכה? ב"ה סוברים ש'יתיכף לסמיכה שחיטה', שצריך לסמוך סמוך לשחיטה ולכן חייב לסמוך על הקרבן ביו"ט. ב"ש סוברים שאין כזה דין ומותר לסמוך גם יום קודם וכיון שיכול לסמוך בעיו"ט חל עליו האיסור דרבנן של הישענות על בהמה.
איזה קרבנות יחיד מותר לפי כולם להקריב? שלמי חגיגה ושמחה כיון שיש בזה אוכל נפש. איזה קרבנות יחיד אסור לפי כולם להקריב? עולות ושלמים של נדרים ונדבות. על מה נחלקו? על עולת ראיה שזמנה ביו"ט אבל יכול לחכות גם לחול המועד. ב"ש אומרים שאסור וב"ה מתירים.

משנה ה'

על מה נחלקו במשנה זו? לאיזה צורך מותר להעביר אש ביו"ט, ב"ש אומרים רק לאוכל נפש וב"ה אומרים לכל צורך שהוא – גם לצורך רחיצה או התחממות לחום המדורה.

משנה ו'

ג' דברים החמיר רבן גמליאל כדברי ב"ש. הראשון לאיזה נושא שייך? עירוב תבשילין. מה החומרא? שאם לא הטמין מערב יו"ט אסור להטמין לשבת אף אם עשה עירוב בתבשיל.
למה שייך השני? בניין בכלים. מה פירוש זוקפין את המנורה? מחברים פמוט מתפרק.
למה שייך השלישי? טירחה גדולה באוכל נפש. מה הם אסרו? לאפות פיתין גריצין - לחמים שמנים, ומותר רק ריקין – לחמים דקים, כיון שזה טירחה גדולה לאפות לחמים שמנים. האם בית רבן גמליאל כך פסקו? רבנן אמרו שהם החמירו על עצמן והקילו לכל ישראל שמותר פיתין גריצין וחורי.
מהו חורי? עיסה גדולה הנאיפת על גבי גחלים ויש בה טירחא גדולה. מדוע לפי ב"ה מותר לאפות גם כשיש טירחא גדולה? כיון שכשאופים הרבה יחד הכל יותר טעים ויש בזה שמחת יו"ט.

(איזה דבר נוסף למדנו במסכת שבת שהחמיר רבן גמליאל כדברי ב"ש? למסור כלי לבן לכובס נכרי ג' ימים קודם לשבת).

משנה ז'

רבן גמליאל היקל בג' דברים שחכמים אסרו, מהו הראשון? שמותר לטאטא במקום האכילה בין המיטות, כיון שזהו שטח קטן ומסתמא אין שם גומות, ולא חוששים שמא ישוה גומות. ולמה חכמים אוסרים? כיון שגוזרים שמא יבוא לכבד את כל הבית.

מהו הדבר השני שר"ג היקל? שהתיר להניח מוגמר - בשמים על גבי גחלים ביו"ט כדי שיהיה ריח טוב וזה נחשב לאוכל נופש שהרי יש בזה הנאת הגוף. למה חכמים אוסרים? כיון שזה לא דבר השוה לכל נפש.

מה הדבר השלישי? שמותר לעשות גדי מקולס בליל פסח זכר לקרבן פסח. מהו גדי מקולס? שכל הגדי צלוי בשלמות כמו קרבן פסח (מקולס מלשון קילוס ושבת, שמכבדים את הגדי ע"י שעושים אותו כקרבן פסח). למה חכמים אוסרים? שלא יראה שאוכלים קדשים בחוץ.

משנה ח'

למה התיר ראב"ע לפרה לצאת עם רצועה בין קרניה? כיון שזה תכשיט. ומה חכמים סוברים? שזה משוי.

מה עוד התיר וחלק על חכמים? שמותר לגרד בהמה עם מסרק ברזל שמוציא דם ואינו מתכוון להוציא דם אלא לגרד. למה חכמים אוסרים? כיון שעושה חבורה ואפילו שאינו מתכוון. האם מותר במסרק מעץ שלא עושה חבורה? לפי רבי יהודה מותר ולפי חכמים אסור גזירה שמא ישתמש בברזל. מהו הדבר השלישי שהתיר ראב"ע? לטחון פלפלין בריחיים מיוחדים בלי שינוי. מה דעת חכמים במקרה זה? אסור מכיון שזה עובדין דחול.

משנה ט'

מכמה חלקים עשוי ריחיים של פלפלין? 1. כלי עץ שמקבל את האבקה. 2. רשת כלי העץ שעליו טוחנים את הפלפלין והאבקה עוברת דרכו. 3. המדוך מברזל שבו שוחקים את הפלפלין. כמה סוגי

טומאות שייכים בריחיים של פלפלין? 1. כלי קיבול מעץ. 2. כלי כברה - שחכמים גזרו טומאה על כל כלי רשת. 3. כלי ברזל שבו שוחקים. מה החידוש במשנה זו? שגם כאשר מפרקים את הריחיים אינו נחשב לשבר כלי ואין הטומאה מתבטלת ממנו.

משנה י'

מהו עגלה של קטן? עגלה שמיועדת למשחק לילד. מה היא טומאת מדרס? טומאה חמורה שיש בזב ולא בכל אב הטומאה. למה עגלה של קטן מקבלת טומאת מדרס? כיון שלפעמים הקטן יושב עליה. האם היא מוקצה? ניטלת בשבת. האם מותר לגרור אותה על הרצפה כשיש חשש שיעשה חריץ? לפי רבי שמעון מותר כיון שדבר שאין מתכוון מותר. לפי רבי יהודה יש מחלוקת תנאים. ת"ק אומר שר"י אוסר שמא יהיה חריץ, ותנא שני אומר שר"י מתיר בעגלה כיון שיש לו גלגלים לא עושה חריץ אלא רק כובש את הקרקע וזה לא חורש.